

нують найкращі умови для забезпечення земельних ділянок інженерною інфраструктурою та мають сприятливе місце розташування.

Висновки

Індустріальний парк є спеціальною формою організації інноваційної діяльності, спрямованої на розвиток високотехнологічного виробництва та застосування високих технологій.

Список використаних джерел

1. Статистичний щорічник України за 2012 рік. – К.: Державна служба статистики України, 2013. – С. 24.
2. Зубаревич Н.В. «Крупный бизнес в регионах России: территориальные стратегии развития и социальные интересы».

Аналитический доклад / Независимый институт социальной политики / Н.В. Зубаревич. – М.: Поматур, 2009.

3. Гончаров А.Ю. Управление развитием пригородных субрегиональных территорий. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук / А.Ю. Гончаров. – Воронеж: ВГУ, 2011. – 22 с.

4. Краткое изложение проекта Методических рекомендаций по подготовке и реализации комплексных инвестиционных планов развития монопрофильных населенных пунктов. – Москва, 2009. – 102 с.

5. Земельный кодекс Украины [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.zakon2.rada.gov.ua>

6. Закон України «Про індустріальні парки» [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.rada.gov.ua>

Є.О. СТАДНИК,

асистент, Київська державна академія водного транспорту ім. гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного

Використання логістики в управлінні лізинговими проектами

Розкрито потоковий характер лізингу, який обумовлений змістом угоди та участю багатьох суб'єктів господарської діяльності, а також висвітлено взаємозв'язок між лізингом і логістикою. Визначено основні етапи логістичного забезпечення лізингових проектів.

Ключові слова: лізинг, лізинговий проект, логістика, управління, потоки, інвестиційний проект.

Раскрыт потоковый характер лизинга, обусловленный содержанием соглашения и участием многих субъектов хозяйственной деятельности, а также отражена взаимосвязь между лизингом и логистикой. Определены основные этапы логистического обеспечения лизинговых проектов.

Ключевые слова: лизинг, лизинговый проект, логистика, управление, потоки, инвестиционный проект.

Discloses streaming nature of leasing, which is due to the content of the agreement and participation of many business entities, as well as reflect the relationship between leasing and logistics. Identified main stages of logistics leasing projects.

Keywords: leasing, leasing project, logistics, management, streams, investment project.

Постановка проблеми. В сучасних умовах господарювання велике поширення отримав фінансовий лізинг як одна з форм інвестицій інноваційної діяльності. Цей вид фінансових операцій знаходить застосування насамперед тоді, коли постає завдання швидкого промислового освоєння великих технічних новацій, що вимагають придбання дорогих верстатів, устаткування, унікальної контрольно-вимірювальної тех-

ніки, енергетичних установок, транспортних засобів і т.п. Саме тут формуються зв'язки між виробником і споживачем складної продукції, засновані на довгостроковому лізингу.

Лізинг відрізняється порівняно складною організацією не лише за числом учасників і специфікою виконуваних ними функцій, а й за особливостями самих інвестиційних проектів, які передбачають здійснення комплексу організаційно-правових, фінансових, технічних, маркетингових і виробничих процесів.

Отже, у зв'язку з цим виникає необхідність організації дієвого управління цілісним лізинговим процесом.

Лізинг, як ефективний фінансовий інструмент, частіш за все використовується в реалізації досить складних технічних проектах на підприємствах водного транспорту, в авіації, будівництві, агропромисловому комплексі, що вимагає серйозної підготовки перед їх виконанням.

Управління лізинговими проектами передбачає врахування багатьох потоків, таких як інформаційний, технічний, фінансовий, правовий, матеріальний, що у свою чергу породжує проблему їх координації, яка може бути вирішена з використанням логістики. Саме логістика дає основні напрями планування і впливає на формування схем, створюючи єдиний план руху товарів, інформації, грошових коштів.

На сьогодні логістичне забезпечення лізингових проектів потребує подальшого дослідження.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. У вітчизняній науці багато праць, присвячених розкриттю теоретичних аспектів проблеми і практики використання лізингових операцій в різних сферах господарської діяльності. Зокрема, це роботи таких відомих економістів, як В.Д. Газман, Н.З. Гольдштейн, В.Н. Голощапов, В.А. Горемыкин, Б.І. Гусаків,

В.М. Джуха, А.Г. Драбовський, Е.В. Кобатова, М.В. Короп, М.І. Лещенко, А.О. Левкович, Є.В. Самохвалова, В.П. Сергин, Е.В. Трушкевич, В.І. Штельмах.

Вагомий внесок у розвиток науки у сфері управління проєктами зробили І.Є. Матвій, К.С. Хомутинікова, О.І. Микало, Н.В. Смолінська, І.І. Грибик, І. Ф. Рудковський.

Стосовно сучасних тенденцій, які відбуваються в логістиці, то увага прикута до вивчення світового досвіду логістичного управління та розробки практичного інструментарію вирішення конкретних логістичних завдань. Зокрема, про це свідчать розробки відомих зарубіжних вчених, а саме праці Г. Пфоля, Д. Ламберта, М. Христофора, Дж. Ландлеу, Дж. Лалонде, а також вітчизняних фахівців, зокрема Н.А. Адамова, Т.І. Кубасової, Є. Криківського, В. Сергєєва, В. Ніколайчука, Н. Чухрай та інших вчених.

Однак належна увага не приділена питанням взаємозв'язку між лізингом і логістикою.

Метою статті є дослідження потенційних можливостей використання логістики в управлінні лізинговими проєктами.

Виклад основного матеріалу. Лізинг є важливим фінансовим рішенням, яке широко використовується в економіці розвинених країн. Це дозволяє компаніям використовувати основні засоби без величезного відтоку грошових коштів на старті своєї діяльності. Лізинг також забезпечує гнучкість і дозволяє лізингоодержувачеві вирішити питання пов'язані з старінням об'єкту лізингу та ризиком залишкової вартості. У Всесвітньому лізинговому щорічнику за 2013 рік повідомляється, що нові договори оренди в 2011 році були укладені майже на \$800 млрд. по всьому світу.

Виправдана доцільність лізингу і в кризових умовах. Світова практика здійснення лізингових операцій доводить, що в умовах економічної кризи, коли практично зупиняється фінансування оновлення основних засобів у зв'язку із недостатністю прибутку підприємств і значним зменшенням виробництва, лізинг є найбільш доцільним і мобільним, адже дає можливість стабілізації фінансового стану господарюючих суб'єктів [3].

Кожен лізинговий проєкт варто розглядати як неповторуваний (реалізований одноразово) складний захід, обмежений певним часовим інтервалом, який реалізується підприємством або декількома підприємствами за участю багатьох сторін.

Лізинговий проєкт характеризується такими ознаками:

- а) унікальність;
- б) складність;
- в) детермінованість;
- г) автономність.

Лізинговий проєкт передбачає вкладення певних засобів для досягнення його цілей, що, своєю чергою, нерозривно пов'язано з поняттям «Інвестиційний проєкт». Інвестиційний проєкт розуміється як інвестиційна акція, що передбачає вкладення фінансових, матеріальних, інтелектуальних, людських ресурсів для отримання запланованого результату і

досягнення певної мети в обумовлені терміни. Фінансовим результатом інвестиційного лізингового проєкту найчастіше є прибуток (дохід), а матеріально-речовим результатом – нові основні засоби [7].

Характерними ознаками будь-якого керованого процесу є:

- спрямованість на досягнення кінцевої мети, певних результатів;

- розподіл процесу на окремі етапи і координоване виконання численних взаємопов'язаних робіт з деталізацією за видами діяльності, відповідальності, об'ємах і ресурсах;

- виконання етапів і окремих робіт відповідно до логіки процесу і вимог до якості результату [2].

Систематизація керованих процесів дає основу стверджувати, що їх успішна реалізація забезпечується адекватним управлінням.

При здійсненні лізингових проєктів рух матеріальних потоків відбувається в одному напрямку від постачальника до споживача, проте навіть тут при досить простій схемі руху товару, доводиться вирішувати багато питань, які є досить складними:

1. Узгодження договору постачання устаткування і лізингового договору.
2. Передплата устаткування.
3. Організація своєчасного відвантаження устаткування.
4. Передача устаткування в лізинг.
5. Вирішення питань щодо допоставки (у разі потреби).

Таким чином, якщо брати до уваги повний цикл лізингових відносин, необхідно враховувати безліч інформаційних, фінансових потоків, спрямованих на те, щоб оптимально організувати єдиний матеріальний потік, з яким нерозривно пов'язані:

- а) постачальник устаткування;
- б) кінцевий користувач устаткування;
- в) лізингова компанія;
- г) банк;
- д) страхова компанія;
- е) відділ маркетингу;
- є) юридичний відділ;
- ж) відділ фінансового обліку;
- з) менеджери проєктів.

Лізинговий процес – від концептуальної ідеї до практичної реалізації проєкту, експлуатації устаткування і закінчення угоди – можна представити таким, що складається з трьох основних етапів (підпроцесів): підготовчого, організаційного і експлуатаційного, кожен з яких підрозділяється на окремі елементи і конкретні види робіт [6].

Розподіл цілісного лізингового процесу на окремі підпроцеси і, як наслідок, декомпозиція завдання управління викликає проблему координації. Вона полягає у створенні механізму, що забезпечує узгодженість роботи автономно функціонуючих підсистем, і в розробці процедур ухвалення управлінських рішень на окремих етапах, що забезпечують оптимальний розвиток процесу в цілому [4].

Вирішення питання, щодо організації дієвого управління складними лізинговими проєктами, можливе з використан-

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

ням логістики, що обумовлено наявністю великої сукупності потокових процесів, які потребують координації та управління.

Інструментарій логістики прийшов в господарську сферу з області військових знань, що формувалися віками і які пов'язані із запитами військ, можливостями їх матеріально-технічного забезпечення і просторово-часової координації.

Інтенсивне проникнення логістики в невійськові області почалося в 60–70-ті роки ХХ ст., що в значній мірі пояснювалося необхідністю своєчасної реакції виробників на посилення конкуренції, підвищення вимог споживачів і ускладнення кон'юнктури ринку.

Широке застосування логістичних методів управління в практичній діяльності західних компаній спочатку ґрунтувалося на теорії так званого управління фізичним розподілом продукції (physical distribution management), орієнтованої головним чином на потоки готових виробів при їх русі через численні ланки розподільчої мережі. Об'єктами управління були процеси транспортування, розміщення виробничих потужностей і складів, переміщення продукції під час її збуту, контроль запасів і організація виконання замовлень споживачів.

Управлінські завдання при такому підході вирішувались на основі тісного взаємозв'язку виробничих і збутових планів, а також графіків роботи транспорту. Метою було забезпечення необхідного рівня обслуговування споживачів при мінімізації витрат на зберігання і переміщення готових виробів на базі координації виробничих, збутових і транспортних функцій.

Логістичні підходи обумовлюють необхідність впровадження системи інтегрованого управління і контролю за рухом та використанням усієї номенклатури ресурсів, що надходять у виробництво, а також готових виробів, що доставляються споживачеві. Найважливішою особливістю цього підходу є побудова системи управління, при якій матеріальний потік не поділяється на декілька функціональних блоків (постачання, виробництво, збут), а розглядається і керується як єдине ціле [1].

Аналізуючи взаємозв'язки лізингу і логістики, можна помітити, що вони досить різноманітні. Тобто цілком можна говорити про взаємовплив інструментарію лізингу і логістики.

По суті, логістичний підхід, який застосовується до управління лізинговими проектами, повністю відповідає системному підходу в управлінні проектами в області забезпечення. Проте реалізація концепції логістики представляється значно ширше, ніж просто управління ресурсами проекту, а саме трактується як стратегічна концепція управління проектом на основі системного підходу.

Логістика в управлінні лізинговими проектами охоплює увесь ресурсно-функціональний спектр потокових процесів, що виникають в ході реалізації проекту. Управління цими процесами на основі логістики інтерпретується як «змістовно адаптований, системно організований процес управління інвестиційними та ініційованими ними матеріальними, сервісними, фінансовими, інформаційними потоками проекту, що реалізовується в певній послідовності фаз, етапів і робіт

життєвого циклу відповідно до правил логістики за допомогою побудови ланцюгів взаємодії між учасниками» [5].

Отже, визначимо основні етапи логістичного забезпечення лізингових проектів.

1. Узгодження договору постачання устаткування і лізингового договору.

При узгодженні договорів постачання устаткування були вироблені ряд стандартних вимог до постачальників устаткування, які зараз є обов'язковими до виконання будь-яким постачальником, такі як:

- Надання проекту пакувального листа.
- Точне найменування устаткування.
- Розбиття устаткування за кодами УКТ ЗЕД і вартості кожної позиції.
- Надання проекту інвойсу.
- Вказівка ваги устаткування, яке відвантажується.
- Вказівка виду упаковки.

При цьому ці відомості мають бути надані, як правило, не менш ніж за 15 днів до планованої дати відвантаження. Це досить жорстка за європейськими мірками вимога витікає з необхідності узгодження не лише типу і розміру транспортного засобу, що подається, а й для попереднього узгодження правильності оформлення документів із митним брокером.

2. Передоплата устаткування робиться тільки після узгодження умов відвантаження з виробником.

Як правило, платежі діляться на декілька етапів:

а. Передоплата 10–30% на етапі виготовлення.

б. Остаточна оплата устаткування по готовності його до відвантаження і проведення попереднього приймання користувачем на заводі-виробнику.

в. Оплата за шефмонтаж при підписанні акту введення устаткування в експлуатацію (акту передачі в лізинг).

3. Організація своєчасного відвантаження.

Попередня робота зі способами транспортування проводиться на етапі укладення договору постачання устаткування. Слід зауважити, що, підхід до кожного контракту індивідуальний, оскільки широкий спектр устаткування, який передається в лізинг не дозволяє виробити стандартні рішення транспортування. Таким чином, на етапі укладення договору виробляється загальна концепція доставки устаткування і первинне узгодження з митними брокерами, щодо повноти документації, яка надається за контрактом з устаткуванням.

Далі, як вже відзначалося вище, у середньому за 15 днів до планованої дати відвантаження в розпорядженні, як правило, є проекти інвойсів, пакувальних листів та інша документація, яка слідуватиме з вантажем. Саме в ці дні ведеться основна робота з остаточним погодженням типу і розміру транспортного засобу, його замовлення та підтвердження митним брокером правильності і повноти оформлення документів для митного оформлення устаткування, що поставляється, на митній території України. На процес підготовки відвантажувальних документів доводиться звертати особливо пильну увагу, оскільки від своєчасності постачан-

ня устаткування залежить не лише початок монтажу устаткування в обумовлені контрактом терміни, але і терміни початку виплат лізингових платежів, перенесення яких негативно позначається на прибутковості проекту.

4. Передача устаткування в лізинг робиться, як правило, в місці знаходження лізингоотримувача з виїздом представника лізингової компанії і підтверджується відповідним актом, який є невід'ємною частиною договору лізингу.

5. У процесі реалізації договорів лізингу іноді виникають питання про необхідність допоставки устаткування, що вийшло з ладу, втрачено або зробилося непридатним в процесі монтажу. Ці питання вирішуються, як правило, службами експрес доставки або авіаекспедиторами.

Висновки

Особливість логістичного супроводу лізингових операцій полягає в унікальності кожної опрацьовуваної схеми руху товару, яка формується виходячи з конкретного лізингового проекту і націлена передусім на максимальне задоволення потреб клієнта.

Логістичний ланцюг являє собою усю послідовність дій, реалізація яких забезпечує можливість наскрізного управління потоками. Щоб такий ланцюг працював ефективно, логістика вирішує складну задачу синхронізації руху товарів і інформації, опосередкованого рухом фінансових потоків в ланцюзі управління постачаннями по лізингу. Це досягається шляхом розгляду ланцюга як цілісної системи [4].

Отже, якщо всі дії, пов'язані з реалізацією лізингової операції, розглядати як ланки єдиного процесу і керувати ними з цієї позиції, можливо досягти істотного зниження витрат і збільшення результативності. Разом із тим розглянуті питання потребують подальшого дослідження і розробки практичних рекомендацій.

Список використаних джерел

1. Адамов Н.А., Каптерев А.И. Логистика и лизинг: сопряженность задач и направлений развития // Экономика и менеджмент. – 2011. – №6. – С. 92–94.
2. Бурков В.Н., Новиков Д.А. Теория активных систем: состояние и перспективы. – М.: СИНТЕГ, 1999. – 128 с.
3. Драбовський А.Г. Лізинг як альтернативна форма фінансування та інвестування в сучасних умовах // Зб. наукових праць ВНУ. – 2012. – №3(69). – С. 60–66.
4. Ефремов А.А. Применение концепции управления цепями поставок в лизинговых операциях [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=3386>
5. Кубасова Т.И. Логистика и логистический менеджмент ипотечно-строительных проектов / Серия «Логистические инновации в коммерции»; науч. ред. д.э.н., проф. В.В. Щербаков. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2009. – 251 с.
6. Левкович А.О. Формирование рынка лизинговых услуг. – М.: Изд-во деловой и учебной литературы, 2004. – 336 с.
7. Рудковский И.Ф. Управление проектами в логистике: учебное пособие / И.Ф. Рудковский. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2011. – 83 с.

Л.М. ГАНУЦАК–ЄФІМЕНКО,
к.е.н., доцент кафедри маркетингу та управління бізнесом, Національний університет «Києво-Могилянська академія»

Механізм управління розвитком інноваційного потенціалу на основі інтеграційної взаємодії

У статті представлено результати досліджень щодо управління розвитком інноваційного потенціалу на основі інтеграції, доведено раціональність об'єднання зусиль за умов дотримання принципів: добровільного вибору партнера, економічної доцільності, інтеграції знизу, застосування засад організаційного проектування до взаємодії, динамічного розвитку всіх аспектів співпраці, інформаційної відкритості та орієнтації на кінцевий результат.

Ключові слова: інтеграція, інноваційний потенціал, конкурентоспроможність, об'єднання, співпраця, організаційні перетворення.

В статье представлены результаты исследований по управлению развитием инновационного потенциала на основе интеграции, доказана рациональность объединения усилий при соблюдении принципов: добровольно-го выбора партнера, экономической целесообразности,

интеграции снизу, применения принципов организационного проектирования до взаимодействия, динамичного развития всех аспектов сотрудничества, информационной открытости и ориентации на конечный результат.

Ключевые слова: интеграция, инновационный потенциал, конкурентоспособность, объединение, сотрудничество, организационные преобразования.

This paper presents the results of research on the management of the development of innovation potential through the integration, we prove the rationality of joining efforts under the terms of principles: voluntary mate selection, feasibility, integration from below, using the principles of organizational design for interaction, dynamic development of all aspects of cooperation information openness and focus on the end result.